

The Hands of Moshe: Towards a Phenomenology of Faith

1- שמות פרק יז פסוק ח-יז

(ח) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים :
(ט) ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלהים בידי :
(י) ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה :
(יא) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק :
(יב) וידי משה כבדים ויקחו אבן וישכימו ותחתיו וישב עליה ואהרן וחור תמכו בידי משה אחד ומטה אחד ויהי ידיו אמונה עד בא השמש :
(יג) ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב : פ
(יד) ויאמר יקוק אל משה כתב זאת זכרון בספר ושם באזני יהושע כי מחה אמהך את זכר עמלק מתחת השמים :
(טו) ויגו משה מזבח ויקרא שמו יקוק נסי :
(טז) ויאמר כי יד על פס זה מלחמה ליקוק בעמלק מדר דר : פ

2- שמות פרק יז פסוק א-ז

(א) ויסעו כל עדת בני ישראל ממדבר סין למסעיהם על פי יקוק ויחנו ברפידים ואין מים לשותת העם :
(ב) וירב העם עם משה ויאמרו תנו לנו מים ונשתה ויאמר להם משה מה תריבון עמדי מה תנסון את יקוק :
(ג) ויצמא שם העם למים וילן העם על משה ויאמר למה זה העליתנו ממצרים להמית אתי ואת בני ואת מקני בצמא :
(ד) ויצעק משה אל יקוק לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלני :
(ה) ויאמר יקוק אל משה עבר לפני העם וקח אתך מן ישראל ומטה אשר הפית בו את היאר קח בידך והלכת :
(ו) והנני עמד לפניך שם על הצור בחרב והפית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם ויעש כן משה לעיני יקני ישראל :
(ז) ויקרא שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסתם את יקוק לאמר הניש יקוק בקרבנו אם אין :

3- רש"י שמות פרק יז פסוק ח

ויבא עמלק וגוי - סמך פרשה זו למקרא זה, לומר תמיד אני ביניכם ומזומן לכל צרכיכם, ואתם אומרים (פסוק ז) היש ה' בקרבנו אם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אתכם ואתם צועקים אלי ותדעון היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך, היה אותו הבן רואה חפץ ואומר, אבא טול חפץ זה ותן לי, והוא נותן לו, וכן שניה וכן שלישי, פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הבן ראית את אבא. אמר לו אביו אינך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו :

4- אבן עזרא שמות פרק יז פסוק ט

ומטה האלהים בידי שארים בו ידי להתפלל :

5- רמב"ן שמות פרק יז פסוק ט

והטעם שצוה משה את יהושע להלחם בעמלק, בעבור שיתפלל הוא בנשיאות כפים על ראש הגבעה, ועלה שם כדי שיראה את ישראל הנלחמים וישים עינו עליהם לטובה, וגם הם יראו אותו פורש כפיו השמימה ומרבה בתפלה ויבטחו בו ויוסיפו אומץ וגבורה :
ובפרקי ר' אליעזר (פרק מד) עוד, כל ישראל יצאו חוץ לאהליהם וראו את משה כורע על ברכיו והם כורעים על ברכיהם, נופל פניו ארצה והם נופלים על פניהם ארצה, פורש את ידיו לשמים והם פורסים את ידיהם לשמים, כשם ששליח צבור מתפלל כך כל העם עונים אחריו, והפיל הקב"ה את עמלק ואת עמו ביד יהושע.

מכללת הרצוג-גוש עציון

ימי עיון בתנ"ך

קוץ תשע"ב

6- שמות פרק יז פסוק ח-ל

- (ח) ויחזק יקוק את לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה:
 (ט) וירדפו מצרים אחריהם וישגו אותם חנים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על פי החיות לפני בעל צפן:
 (י) ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל יקוק:
 (יא) ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים:
 (יב) הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר:
 (יג) ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יקוק אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תסיפו לראתם עוד עד עולם:
 (יד) יקוק ילחם לכם ואתם תחרישון: פ
 (טו) ויאמר יקוק אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו:
 (טז) ואתה הרם את מטף ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה:
 (יז) ויאני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואקבדה בפרעה ובכל חילו ברקבו ובפרשיו:
 (יח) וידעו מצרים כי אני יקוק בהפבדי בפרעה ברקבו ובפרשיו:
 (יט) ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם:
 (כ) ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה:
 (כא) ויט משה את ידו על הים ויולך יקוק את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים:
 (כב) ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חמה מימינם ומשמאלם:
 (כג) וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים:
 (כד) ויהי באשמת הבקר וישקף יקוק אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים:
 (כה) ויסר את אפן מרכבתיו וינהגהו בכבדת ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל פי יקוק ילחם להם במצרים: פ
 (כו) ויאמר יקוק אל משה נטה את ידך על הים וישבו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו:
 (כז) ויט משה את ידו על הים וישב הים לפניו בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער יקוק את מצרים בתוך הים:
 (כח) וישבו המים ויכסו את הרקב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד:
 (כט) ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם ומשמאלם:
 (ל) ויושע יקוק ביום ההוא את ישראל מידי מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים:
 (לא) וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יקוק במצרים וייראו העם את יקוק ויאמינו ביקוק ובמשה עבדו:

7- רשב"ם שמות פרק יז פסוק יא - טו

- כאשר ירים משה ידו - והמטה:
 וגבר ישראל - שכן דרך ערכי מלחמה כל זמן שרואים הרמת ניסם, קונפנון ב"ל הן מתגברין, וכשהוא מושלך רגילין לנוס ולהנצח:
 אמונה - קיימין בחוזקן. וכן ותקעתיו יתד במקום נאמן, מקום חזק. וכן בכל דור ודור אמונתו, קיומו לדור דור. וכן וחלים רעים ונאמנים, חלאים ארוכים וקיימים:
 ייני ניסי - שהמטה של הקי היה לנס על הגבעה וגם לעתיד ירים אותו הקי לנס על ההרים להלחם בעמלק שהרי אמר לו עכשיו כי מתה אמחה את זכר עמלק

8- משנה מסכת ראש השנה פרק ג משנה ח

- והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגומר (שמות י"ז) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלין